

RAMAZANSKI POST

Sit gladnom ne vjeruje

Ovaj sam put nakanila učiniti sve kako treba. Tijekom ramazana pit će i jesti tek kad zade sunce. Oduprijet će se neizdrživoj gladi i zaboraviti da mi je grlo suho poput Sahare.

Prvi je dan mjeseca ramazana godine 1433. po hidžretskom kalendaru, a 20. je srpnja 2012. po gregorijanskom. U prvom se kalendaru godine broje od početka *hidžre* – preseljenja muslimana iz Meke u Medinu, što se zbilo 622. godine poslije Krista.

Započeo je ramazanski post koji je propisan Kur'anom, što je jedan od *islamskih šarta* – znakova po kojima se prepoznaže da je netko musliman. On obuhvaća suzdržavanje od jela i pića te drugih tjelesnih užitaka od zore pa sve do zalaska sunca. Uz fizička ograničenja, institucija posta ima i vjersku, odgojnu, zdravstvenu, moralnu te socijalnu dimenziju. Tijekom ramazana stavljen je naglasak na duhovnu higijenu, odnosno izbjegavanje ružnih misli, riječi i djela. Postiti mora svaki punoljetan musliman koji je mentalno zdrav, no među njima ima iznimaka – oni koji ne moraju ili čak ne smiju.

– Post u ovom mjesecu je *farz* – strogi propis pa tko zaniječe ili ignorira tu obvezu, čini bezvjerstvo – *kufr* – objasnio mi je hodža Besir Rushiti.

Ovo je moj četvrti ramazanski post. Prve sam godine postila želeći drugima dokazati da ja to mogu, a ove mi je godine cilj postiti baš sve dane koje smijem.

– Propuštene dane posta trebaš otpostiti od kraja ovog ramazana do početka idućeg, a preporuča se ponedjeljkom i četvrtkom – podsjetio me hodža.

Od hodže dobivamo *vaktiju* – raspored molitava za svaki dan te naznake početka i završetka posta. To je ono što nam omogućuje točno snalaženje u ovom vrlo važnom vremenu.

Ručak prije svitanja

Prvog sam dana posta zabunom dva puta počela piti vodu, no post mi nije bio narušen jer sam s tim činom prestala čim sam se sjetila da postim. Sljedeća tri dana prolaze nesmiljeno sporo, no ne osjećam neizdrživu glad i žed.

Od najvećih iskušenja čuvaju me *meleci* – anđeli ili nevidljiva duhovna bića koji prate čovjeka, a dvoje od njih imaju dužnost zapisivanja dobrih i loših djela – nadam se da ovaj drugi neće imati puno posla. Tu je i lunapark, koji je stigao u moje mjesto. Jednostavno nisam mogla odoljeti vožnji *twisterom*. Sve je bilo dobro dok nisam osjetila veliku mučninu. Srećom, nisam povratila. To je jedno od djela kojima se kvari post jer se dio hrane ponovo vraća u želudac pa se taj dan mora poslije nadoknaditi.

Dnevni post prekida *iftar* – ramazanska večera i prvi obrok nakon zalaska sunca. Mama za svaki iftar priprema bogati jelovnik – nekoliko vrsta mesa, različite priloge, burek te sve začini odličnim desertima – primjerice baklavom.

Nakon večere nepce mi je ponovo zadovoljno, a mama se baca na spremanje tijesta za mesnu i sirnu pitu, što će dovršiti oko jedan sat iza ponoći te poslužiti za *sehur* ili ramazanski ručak. Bitno je ručati prije *zore* ili *imsaka* – što je otprilike dva sata prije izlaska sunca. Ustati za *sehur* s namjerom da postiš istoga dana znači *nijjet*. Ova je odluka potrebna za svaki dan. Obično se izgovara nakon sehura. Njega ne moram izgovarati naglas, ali kad to činim, glasi ovako: *Odlučih da će postiti ramazanski post radi Uzvišenog Allaha dželete šanuhu.*

Pileće iskušenje

Najteže mi je tijekom kasnog poslijepodneva. Tada osjećam najveću glad, usne su mi suhe poput Sahare, a grlo poput isušenog bunara. Baš u taj trenutak preko *Skypea* iz Švicarske javlja se moja trudna sestra Lavdija. U jednoj ruci drži pileći batak, a u drugoj čašu meni najdražeg soka. Ona pripada skupini onih koji ne moraju postiti, ali su dužni napostiti dan za dan kad budu u prilici. Post dan za dan se naziva *kada*. Iako zbog trudnoće ima opravdan

razlog što ne posti, ona je dužna skrivati svoje mršenje, a ne ovako besramno jesti pred mojim očima.

Šesnaesti dan posta odlazim u posjet Lavdiji u Švicarsku. Budući da je to dalek put, roditelji mi savjetuju da ne postim. Kur'anom je određeno da putnik koji krene na put u trajanju od 18 sati pješačkog hoda ne mora postiti, no preporučljivo je postiti ako post ne smeta.

Uz trudnu i uvijek gladnu sestru teško se pridržavam pravila. Zamamni miris mesa iz obližnje pečenjarnice na koncu me stajao dva dana mršenja. Ni mojem tati nije lako – njegovi otekli kapci i crvene oči upućuju da opet boluje od alergije na ambroziju, a zbog potrebe uzimanja lijekova ne smije postiti.

Solidarnost sa siromašnima

Moja baka posti svih trideset dana iako je starija osoba narušena zdravlja, a svoju terapiju uzima samo jedanput na dan, nakon sehura. Iznenaduje me i tatin bratić, koji tijekom posjeta našoj kući izjavljuje da ne posti tijekom ramazana. Baka me uvjerava da je prije bilo čudno vidjeti muškarca koji ne posti, a danas je sve češća pojava. Žene su, pak, oduvijek bile vjernije u slijedenju pravila.

– Namjerno pokvaren post povlači kaznu otkupa koja se sastoji u tome što će se uz nadoknađene dane, dan za dan, postiti još uzastopno 60 dana ili nahraniti 60 siromašnih osoba ili hraniti jednu siromašnu osobu 60 dana – na to će hodža.

U dane ramazana posebna se pažnja posvećuje siromašnima, siročadi i svima potrebitima jer sam je Muhammed alejhi selam rekao: *Jer nije vjernik onaj koji zanoći sit, a susjed gladan.*

– Jedino osobe koje poste činom odricanja od jela i pića mogu shvatiti žedne, gladne i siromašne pa otuda post izražava solidarnost s drugima u nevolji – objasnio mi je hodža.

Povrh svega dobila sam mjesecnicu, a samim time i zabranu posta. Žena koja ima mjesecnicu smatra se „nečistom“. Uz to ima i zabranu dodirivanja Kur'ana iako je njegovo učenje itekako poželjno u vrijeme ramazana.

Ramazanski Bajram

Noć je *Lejletul-kadr* – početak objave Kur'ana. Klanjamo *namaz* – drugu temeljnu islamsku dužnost. Namaz trebamo klanjati pet puta dnevno. Prije pristupanja namazu treba ispuniti pet uvjeta, a jedan od njih je *abdest* – obredno pranje po propisima islama prije molitve; umivanje lica, ruku do lakata i nogu do gležnjeva, ispiranje usta i nosa, prelaženje mokrom rukom preko vrata, ušiju i tjemena. Nažalost, ne mogu se pohvaliti da tu dužnost obavljam redovito. Tog dana klanjaju svi u obitelji. Svatko uzima svoju *sedžadu* – prostirku za klanjanje, koja mora biti čista, te obavljamo sve potrebne radnje za klanjanje.

Ove godine ramazanski Bajram započinje 19. kolovoza, a većini je muslimana to najdraži blagdan. Njegova draž proizlazi i zbog završetka ramazanskog posta te zbog slavlja ispunjenja obveze prema Allahu dž.š. Slavi se prva tri dana mjeseca *ševvala* – 10. mjeseca hidžretskog kalendara.

Tata odlazi u *mesdžid* – islamsku bogomolju bez minareta kako bi klanjao bajram-namaz, što je muška obveza. Nakon klanjanja muškarci posjećuju grobove svojih bližnjih, a žene za to vrijeme dovršavaju bogat obrok. Najprije si međusobno čestitamo: *BAJRAM ŠERIF MUBAREK OLSUN!*, a zatim blagujemo za bogatim blagdanskim stolom. Nakon blagovanja muškarci i dječaci obilaze rodbinu i prijatelje darivajući djecu. Drugi im se dan Bajrama žene pridružuju u obilasku, dok se treći dan obilazi daljnja rodbina.

Iako me ovaj ramazan poučio mnogim aspektima posta, posebice onom socijalnom, izgleda da sam si postavila letvicu previsoko u želji da postim baš sve dane. Sljedeće godine sigurno će biti bolja.